

KLAGANDE

Statkraft SCA Vind Elnät AB, 556796-8291
Sveavägen 9
111 57 Stockholm

MOTPART

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionens beslut den 23 oktober 2015, dnr 2015-100883

SAKEN

Fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857) för tillsynsperioden
2016–2019

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Statkraft SCA Vind Elnät AB (Statkraft Elnät) bedriver elnätsverksamhet (redovisningsenhet RER00901). Statkraft Elnät har föreslagit att intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 ska fastställas till 50 381 tkr. Energimarknadsinspektionen beslutade att fastställa intäktsramen till 40 836 tkr i 2014 års prisnivå.

Vid beräkning av Statkraft Elnäts kapitalkostnader har Energimarknadsinspektionen i beslutet om intäktsram tillämpat en avskrivningstid på fyrtio år för anläggningar för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar enligt 10 § förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen).

YRKANDEN

Statkraft Elnät yrkar att avskrivningstiden för ledningar samt stationer, transformatorer och kringutrustning ska bestämmas till tjugo år vid beräkningen av kostnaden för kapitalförslitning.

Energimarknadsinspektionen anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Statkraft Elnät

Bolaget, som bedriver en mindre elnätsverksamhet, är ett helägt dotterbolag till Statkraft SCA Vind AB (Statkraft Vind). Statkraft Vind driver vindkraftsparken Mörttjärnberget och är bolagets enda kund på elnätet. Den tekniska livslängden för vindkraftsparken är tjugo år. När verksamheten vid

vindkraftsparken avslutas, upphör även bolagets verksamhet och blir värdelös.

Energimarknadsinspektionen har i beslutet tillämpat 10 § intäktsramsförordningen och dess beskrivning av begreppet ekonomisk livslängd. Förordningen är meddelad med stöd av bemyndigande i 5 kap. 9 § ellagen. Ellagens bestämmelse är överordnad förordningens bestämmelser och 5 kap. 9 § ellagen innehåller inget om ekonomisk livslängd utan nämner endast avskrivningar.

I 5 kap. 6 § ellagen anges att intäktsramen ska täcka skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning. Redan av bestämmelsens lydelse följer ett visst utrymme för skälighetsbedömning och justering inom de av ellagen givna ramarna för beräkning av intäktsram. I förarbetena till ellagen uttalas vidare att man vid angivande av kapitalbasen måste ta hänsyn till det enskilda företags objektiva förutsättningar i nätverksamheten på ett sådant sätt att beräkningen av kapitalbasen blir rättvisande.

Kammarrätten i Jönköping har i målen om intäktsramar för elnätsföretag för tillsynsperioden 2012–2015 uttalat att ”om metoden utformas så att beräkningen görs i enlighet med de kriterier som anges i lagen och dess förarbeten samt kapitalbasförordningen, bör beräkningen också ge ett resultat som överensstämmer med nämnda reglering, dvs. en intäktsram som bl.a. ger elnätsföretagen en skälig kostnadstäckning och en rimlig avkastning på kapitalbasen”. Kammarrätten uttalade vidare att ”den skälighetsbedömning som ska göras endast innebär att en intäktsram ska beräknas utifrån de kriterier som anges i regleringen”.

Energimarknadsinspektionens tolkning och tillämpning av 10 § intäktsramsförordningen står inte i överensstämmelse med de överordnade normerna i

ellagen som innebär att intäktsramen ska ta sin utgångspunkt i det enskilda elnätsföretagets objektiva förutsättningar och vara rättvisande.

De objektiva förutsättningarna för bolagets verksamhet är att verksamheten endast kan bedrivas under den tid som Mörttjärnsbergets vindkraftspark är verksam, dvs. tjugo år. Först om vindkraftsparken skulle investera i nya vindturbiner skulle det kunna föreligga objektiva förutsättningar för att utgå från en längre ekonomisk livslängd. Detta är dock förhållanden som bolaget inte råder över.

Energimarknadsinspektionens beslut att beräkna bolagets intäktsram med en antagen kostnad för kapitalförslitning utslagen på fyrtio år i stället för tjugo år kommer att leda till en intäktsram som underskattar verkligt förhållande. Bestämmelsen i 10 § intäktsramsförordningen kan därmed inte ligga till grund för beräkning av bolagets intäktsram eftersom det medför att den ekonomiska livslängden blir längre än vad de objektiva förutsättningarna utvisar. Energimarknadsinspektionens tar i sin tillämpning inte hänsyn till ”skäliga kostnader”, ”rimlig avkastning” eller ”objektiva förutsättningar”. Tillämpningen motsvarar inte heller kammarrättens krav om en skälighetsbedömning utifrån regleringens kriterier.

Energimarknadsinspektionen

Elnätets ekonomiska livslängd är reglerad i intäktsramsförordningen. Förordningen strider inte mot ellagens krav på att intäktsramen ska täcka skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning.

Den ekonomiska livslängden för anläggningar för överföring av el ska enligt intäktsramsförordningen anses vara fyrtio år. Det är samma ekonomiska livslängd som har gällt även tidigare. Den ekonomiska livslängden ska i princip motsvara den tid som det är ekonomiskt lönsamt att ha kvar en

elledning i stället för att ersätta den med en ny. Det avgörande är alltså den tidpunkt då underhållskostnaderna för ett elnät kan antas bli så stora att det är mer lönsamt att ersätta ledningen med en ny ledning. Det är varken möjligt eller rimligt att vid regleringen av intäktsramar ta hänsyn till andra individuella faktorer i det enskilda elnätet, såsom elnätets kunder. Den reglerade livslängden är rimlig och strider inte mot överordnad författning.

Det är dessutom inte osannolikt att den aktuella elledningen kommer att behövas under betydligt längre tid än tjugo år. Den tekniska livslängden för ett vindkraftverk kan, beroende på underhåll, överstiga tjugo år. Nyinvesteringar kan också göras efter att vindkraftverkens tekniska livslängd löpt ut, antingen i nya vindkraftverk eller i annan verksamhet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 6 § ellagen ska intäktsramen täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

Enligt 5 kap. 9 § första stycket ellagen ska kapitalbasen beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. Enligt tredje stycket får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av en rimlig avkastning.

Av 10 § intäktsramsförordningen framgår följande. Vid beräkning av en rimlig avkastning ska den del av kapitalkostnaden som motsvarar kapitalförslitning beräknas som en fast andel av nuanskaffningsvärdet. Den fasta

andelen ska beräknas utifrån anläggningstillgångens ekonomiska livslängd. För en anläggning vars ekonomiska livslängd har gått till ända ska andelen beräknas utifrån tillgångens ålder. Den ekonomiska livslängden ska anses vara fyrtio år för en anläggning för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar.

Av 8 kap. 1 § regeringsformen framgår att föreskrifter meddelas av riksdagen genom lag och av regeringen genom förordning. Enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 har riksdagen den primära normgivningskompetensen när det gäller förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Av 8 kap. 3 § följer att riksdagen, med vissa undantag som inte är aktuella i detta fall, har möjlighet att bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter enligt 2 § första stycket 2.

Av 11 kap. 14 § regeringsformen framgår följande. Finner en domstol att en föreskrift står i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får föreskriften inte tillämpas. Detsamma gäller om stadgad ordning i något väsentligt hänseende har åsidosatts vid föreskriftens tillkomst.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om 10 § intäktsramsförordningen ska tillämpas vid beräkningen av Statkraft Elnäts kapitalkostnader. Förvaltningsrätten har därmed att ta ställning till dels om regeringen vid meddelandet av 10 § intäktsramsförordningen har gått utanför bemyndigandet i 5 kap. 9 § ellagen, dels om en tillämpning av 10 § intäktsramsförordningen står i strid med bestämmelsen i 5 kap. 6 § ellagen.

Vad gäller bemyndigandet konstaterar förvaltningsrätten att den av regeringen meddelade bestämmelsen i 10 § intäktsramsförordningen är en sådan offentligrättslig föreskrift som riksdagen enligt bestämmelserna i 8 kap. regeringsformen kan bemyndiga regeringen att meddela. Av bemyndigandet i 5 kap. 9 § ellagen följer att regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av en rimlig avkastning. Bemyndigandet ger således regeringen möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av kapitalbasen och andra frågor av betydelse för beräkning av en rimlig avkastning, som t.ex. beräkning av kapitalförslitning och hur kapitalkostnaderna ska fördelas över tid (se prop. 2013/14:85 s. 16 och 26). Vid införandet av förhandsregleringen angavs i förarbetena att målsättningen ur ett regleringsperspektiv bör vara att sätta avskrivningstiden till anläggningarnas ekonomiska livslängd (prop. 2008/09:141 s. 77). Förvaltningsrätten anser därför att den aktuella föreskriften ryms inom bemyndigandet i 5 kap. 9 § ellagen.

Frågan är då om en tillämpning av 10 § intäktsramsförordningen medför att Statkraft Elnät inte får en rimlig avkastning på sin kapitalbas och att en sådan tillämpning därmed står i strid med 5 kap. 6 § ellagen. Statkraft Elnät anser att en avskrivningstid på fyrtio år inte tar hänsyn till bolagets objektiva förutsättningar, dvs. att tillgångarna hos elnätets enda kund har en teknisk livslängd på tjugo år.

Om Statkraft Elnäts enda kund avslutar sin verksamhet innan elnätet uppnått den reglermässiga avskrivningstiden enligt 10 § intäktsramsförordningen, kan det medföra att bolaget vid tillämpning av bestämmelsen inte får en rimlig avkastning på sin kapitalbas.

Av handlingarna i målet framgår att Statkraft Elnät färdigställde sin anläggning och startade elnätsdriften hösten 2013. Det innebär att såväl elnätet som vindkraftsparken vid tidpunkten för det överklagade beslutet

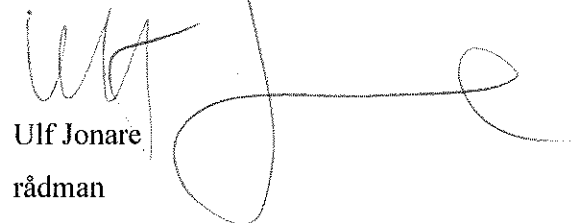
endast varit i drift i ungefär två år. Det går inte att i dagsläget med säkerhet uttala sig om elnätets framtida förutsättningar. Som Energimarknadsinspektionen har anført kan nyinvesteringar i vindkraftsparken medföra att parkens tekniska livslängd överstiger tjugo år och att den då kommer att kvarstå som kund hos Statkraft Elnät. Andra anläggningar kan också komma att anslutas till elnätet. Det är därför omöjligt att nu dra slutsatsen att en avskrivningstid på fyrtio år medför att Statkraft Elnät inte får en rimlig avkastning på sin kapitalbas.

Förvaltningsrätten anser alltså att det inte är visat att en tillämpning av 10 § intäktsramsförordningen står i strid med 5 kap. 6 § ellagen i detta fall. Bestämmelsen ska därmed tillämpas enligt sin lydelse, vilket Energi- marknadsinspektionen har gjort i det överklagade beslutet. Statkraft Elnäts överklagande ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D).

Ronny Idstrand
rådman

Ulf Jonare
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Bo Arvidsson, Majvor Gyllhamn, Maritha Hörsing och Leif Karlsson deltagit.

Föredragande har varit Elin Stom, Mari Upphagen och Marie Wickström.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åbcropa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.